

Biblioteca Centrala
Regionala
Univerdiana Deva

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

GAZETA

ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 866

Vineri 30 sept.
1966

4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Început de an universitar

În cele 15 centre universitare evenimentul este așteptat cu bucurie și emoție. Își deschid larg porțile, întinzându-i pe studenți cu „Bine ați venit”, 46 de institute de învățămînt superior, cuprinzînd 181 de facultăți.

Noul an universitar înseamnă ridicarea pe trepte noi ale pregătirii superioare de specialitate a unui număr de 136.000 de studenți de la cursurile de zi, serale și fără frecvență. Peste 32.000 de studenți pășesc, în această toamnă, pentru prima dată în viața universitară. Studenții, ca și cele peste 18.000 de cadre didactice sînt pregătiti pentru un an de muncă asiduă, la care și mobilizează perspectivele minunate pe care partidul și statul le-a asigurat învățămîntului superior.

Călăuzite de sarcinile trasate de cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, instituțiile de învățămînt superior vor face în acest an un pas însemnat în drumul ascendent pe care îl urmează în pregătirea temeinică a unor specialiști cu înaltă calificare, buni cunoscători ai realizărilor științifice moderne, promotori activi ai progresului tehnic, intelectuali cu un larg orizont de cultură generală.

Urmind linia indicată de Congresul partidului, anul acesta se va acorda o deosebită atenție îmbogățirii conținutului, organizării mai bune și continuării modernizării a învățămîntului superior tehnic și economic, chemat să formeze cadrele de naștere pentru toate ramurile economiei naționale. Noi specialiști, noi secții și noi facultăți conturează mai precis profilul învățămîntului tehnic și economic. Așa, de pildă, răspunzînd unor strîngute cerinte ale economiei, a luat ființă o nouă facultate — facultatea de automatică a Institutului politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej” din Capitală.

Învățămîntul universitar și pedagogic cunoaște și el anul acesta înnoiri. La Craiova își începe activitatea Universitatea — cea mai tinăra instituție de învățămînt superior din țară. Noi secții și grupe de specializare s-au înființat în cadrul facultăților Universității din București. La Facultatea de filozofie, pe lângă secțiile existente, o nouă secție va fi inaugurată începînd din acest an: secția de sociologie. La Facultatea de chimie se va înființa o secție de fizică-chimică. Peste 3.600 de studenți pășesc în primul an al institutelor pedagogice, pregătindu-se să devină cadre didactice, însușindu-și bogate cunoștințe și completîndu-și-le cu o mai bine organizată practică pedagogică.

Noul an universitar înseamnă și noi condiții de studiu și de viață pentru studenți. Cu acest prilej vor intra în funcțiune noi amfiteatre, săli de cursuri și seminarii, laboratoare, cămine, cantine etc. Numai în acest an au fost investite în acest scop 166 milioane lei pentru construcții de noi facultăți, cămine și cantine și peste 46 milioane lei pentru aparatură de laborator și mobilier. Astfel, o dată cu începerea noului an universitar vor fi date în funcțiune noi spații de învățămînt la Institutul politehnic din Cluj, Institutul de medicină și farmacie din Cluj, Institutul politehnic din Brașov și Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București. La Iași și Brașov își așteaptă studenții noi cămine. Alte importante construcții universitare urmează să se dea în folosință pînă la sfîrșitul anului.

Pe unul din marile șantiere ale cîincinului — construcția noilor clădiri ale Institutului politehnic din București — se desfășoară lucrări intense. Paralel cu acestea au loc lucrări de extindere a Institutului de științe economice și a Institutului de arhitectură-București, dezvoltarea complexului social-studențesc al Institutului politehnic din Capitală, construirea unui nou complex social-studențesc la Iași, o cantină la Craiova și multe altele.

Toate aceste cifre și fapte oglîndesc grija deosebită pe care partidul o acordă învățămîntului superior, pregătirii cadrelor de specialiști cu o înaltă calificare.

Începutul noului an universitar constituie un moment spre care își îndreaptă gândurile cu emoție și învățătorii și profesorii. Elevii de ieri — ai căror pași i-au călăuzit cu atenție și mîngăie de la însușirea slovelor alfabetului și pînă la deplina lor maturitate — sînt studenții de azi, oamenii de mine ai societății socialiste.

Atitudinea elevilor în timpul lecției — un punct de plecare pentru multiple observații psihologice și pedagogice.

Evoluția stării psihice a elevilor la lecție

Spre a putea înțelege starea psihică a elevilor la lecție, trebuie să ținem seama de factorii care contribuie la realizarea și menținerea ei într-o formă favorabilă desfășurării activității școlare; prezintă de asemenea importanță cunoașterea dinamicii pe care o înregistrează această stare psihică la elevii din diferite clase.

În ceea ce se privește pe elevii din clasa I, a școlii generale, experiența dovedește că momentul venirii la școală este așteptat de către imensa majoritate cu nerăbdare. Acest eveniment este pregătit de familie, de instituțiile preșcolare, de diverse e-

misiuni de radio-televiziune ș.a. Copiii văd în activitatea școlară, în această ipostază, o modalitate de afirmare a propriei personalități, de a pași în rîndul celor care le-au fost citați adesea ca model de către părinți și alte persoane. Se nasc noi motive pentru activitate, noi cerințe, cărora copiii le poate răspunde acum prin însuși evoluția sa psihică. Purtarea uniformei, a ghiozdanului cu rechizite, manuale, penar etc. sînt totodată numai cîțiva dintre factorii externi, cu influență deosebit de puternică pentru formarea motivației interioare.

Dacă în prima zi de școală, starea psihică a elevilor, mai ales la clasa I (dar și la celelalte clase după oricare dintre vacanțe) se caracterizează prin atracție față de activitatea școlară, o dată cu trecerea timpului, treptat se nasc anumite diferențieri. Pe măsură ce frecvențea școlii, dintr-o clasă într-alta, majoritatea elevilor își consolidează atașamentul față de activitatea școlară, prin găsirea de noi motivații care acționează ca adevărate forțe dinamizatoare; la alți elevi, în mic procent, interesul se diminuează.

În ce constă explicația acestei diferențieri? Faptele dovedesc, că nu există obiecte de învățămînt care să fie agreabile sau dezagreabile prin însuși conținutul lor. Orice obiect de învățămînt poate deveni agreabil sau dezagreabil în funcție de felul în care se asigură condițiile bune de predare. Sînt numeroase cazuri în care specialiștii din diverse domenii de activitate mărturisesc că s-au atașat de obiectul respectiv datorită modului în care a fost predat în școală, datorită stimei și atașamentului față de un anumit profesor. Nu sînt excluse nici cazurile în care anumii elevi au rămas corigenți la un anumit obiect de studiu sau au pierdut unele concursuri din cauza acestuia, pentru că apoi să ajungă specialiști de seamă tocmai în domeniul respectiv. Iese în evidență aici mai ales caracterul accidental al unor esecuri, cit și insuficienta atenție acordată obiectului respectiv (în întregime sau numai unui grup de probleme ale acestuia) într-o anumită perioadă, lipsa continuității unei motivații interioare pentru menținerea unui adevărat tonus de preocupări la acel obiect.

Atașamentul elevului față de școală nu este suma aritmetică, ci rezultatul atașamentului față de fiecare obiect de studiu în parte, față de fiecare formă a activității care

Conf. univ. C. PUFAN
doctor în psihologie

În biblioteca Institutului politehnic din Iași.

Înflorirea culturii socialiste presupune grija și răspundere deosebită nu numai pentru prezent, ci și pentru viitor. De aceea, una din cele mai importante obligații morale ale societății noastre, ale generației de azi este de a forma schimbul de mine al culturii românești, de a pregăti cu răbdare, căldură și exigență viitorii noștri intelectuali, în stare să preia și să ducă mai departe făclia creației înaintașilor, să se situeze la înălțimea științei mondiale, să contribuie din plin la făurirea societății socialiste și comuniste în țara noastră.

(Din cuvîntul de salut rostit de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la Sesiunea solemnă consacrată sărbătoririi centenarului Academiei)

OMUL DE ȘTIINȚĂ ȘI ȘCOALA

Înființarea Consiliului Național al Cercetării Științifice, — for superior de coordonare a activității de cercetare la noi în țară, — ca și grija permanentă pentru lărgirea orizontului și posibilităților tuturor celor care lucrează în cercetarea fundamentală și aplicativă, sînt o expresie a necesității crescînde de a dezvolta activitatea de cercetare, a griii partidului și statului pentru a crea științei un cîmp larg de dezvoltare, condiții optime de a se ridica la nivelul cerințelor actuale. Tinerii care au părăsit de curînd amfiteatrele institutelor de învățămînt superior și-au plasat întreaga lor energie intelectuală, interesul și pasiunea în slujba dezvoltării unui anumit domeniu al științei, formînd astfel energia activă, producătoare a valorilor spirituale care contribuie la dezvoltarea științei în patria noastră.

Noi, cei care le îndrumăm pașii spre știință, cei care le împărtășim tinerilor experiența noastră, avem și sarcina de a mobiliza potențialul intelectual al celor care pot deveni cercetători științifici de mine. Sînt convins că școala deține printre cadrele didactice astfel de rezerve intelectuale care trebuie descoperite, stimulate și atrase în activitatea științifică.

Profesorii din învățămîntul de cultură generală care și-au concentrat eforturile pentru a pregăti generația viitorului au acumulat o experiență valoroasă ce o pot fructifica în cercetarea științifică, alt în domeniul pedagogic cit și în celelalte ramuri ale științei potrivit specialității în care predau. Cercurile pedagogice de specialitate pot deveni o verigă de legătură între școală și cercetarea științifică. Aici se pot manifesta într-o primă formă preocupările științifice, aici pot fi descoperite elementele care, îndrumate și atrase spre munca științifică, pot constitui o forță de care munca de cercetare are nevoie.

Aceasta pe de-o parte. Dar legătura oamenilor de știință cu școala are temelii și justificare, devine, mai bine zis, necesară și din alt considerent. Trebuie să ne gîndim că școala deține și în rîndul elevilor resurse științifice. Cercurile științifice de elevi organizate pe specialități pot și trebuie astfel conduse și îndrumate încît elevii să-și găsească aici posibilitatea de a depăși limitele programelor și manualelor de cultură generală, de a pătrunde o serie de probleme noi de cercetare, de a lucra practic și se apropia de activitatea laboratoarelor și institutelor de cercetare. Pentru a orienta preocupările tinerilor forte care, în mod firesc, cresc la început în școală, cadrele noastre de specialiști, oamenii de știință au sarcina de a-și îndrepta preocupările lor și spre acest fenomen de atragere și cultivare a intereselor ce se manifestă în școală, în rîndul tinerilor, pentru un domeniu sau altul al științei. Activitatea lor de zi cu zi trebuie să ne intereseze și să ne preocupe avînd în vedere că în școală apare într-o formă incipientă pasiunea pentru știință, interesul pentru a fi util țării. Așadar, laboratoarele facultăților, ca și por-

țile institutelor de cercetare trebuie larg deschise profesorilor și elevilor din clasele mari pentru informare și documentare.

Tematica activității cercurilor de profesori și a cercurilor de elevi consider că este punctul de plecare pentru a face din munca pe care acestea o desfășoară o activitate științifică, o activitate cit mai utilă, prin care în perspectivă să se selecteze elementele ce dovedesc aptitudinile reale pentru cercetarea științifică. Cred că gîsesc asentimentul tuturor specialiștilor făcînd propunerea ca la început de an școlar să fim solicitați pentru a colabora la alcătuirea unui plan detaliat de activitate în cercurile de profesori și în cele ale elevilor, pentru a indica posibilitățile de colaborare cu institutele sau cu laboratoarele pe care le conducem, pentru a orienta tematica acestor cercuri spre problemele accesibile și în același timp de larg interes, spre problemele noi care prin aspectul lor practic pot stimula interesul participanților.

Consider necesară o asemenea măsură pentru a da acestui muncii un aspect autentic de activitate științifică, de activitate practică care să iasă din limitele problemelor tratate în lectii, fără însă a-î încălca pe cei angajați în cadrul ei, cu sarcini care să le depășească posibilitățile lor actuale.

Alegerea, dozarea și organizarea acestei activități care precepe pedagogică și informare științifică — două elemente care se pot îmbina în cadrul colaborării școlii cu oamenii de știință. Apropiindu-ne de această activitate, noi, cei care sîntem pedagogi și activiști pe tîrîmul științei, putem face o muncă cu rezultate de mare însemnătate, alt pentru școală, care va deveni în felul acesta pe lîngă un factor de cultură generală și o pionieră pentru viitoarele cadre de specialiști, cit și pentru domeniile de cercetare aplicativă sau fundamentală în care trebuie mobilizate forțe tinere.

Chimia, care astăzi are un larg cîmp de aplicare, poate oferi multiple posibilități de mobilizare a elementelor tinere, care aici vor găsi domenii spectaculoase cu rezultate practice deosebit de interesante, cum ar fi chimia macromoleculor, chimia substanțelor organice cu activitate fiziologică, fizică și chimia semiconductorilor și altele. Așeza cîteva exemple și o serie de alte teme de mare interes pentru știință și producție pot fi recomandate școlii ca domenii spre care să se orienteze interesul tinerilor — viitorii chimiști.

În limitele acestui articol am intenționat să dau, în mică măsură, indicații pentru studiile de chimie care se pot organiza în școlii urmînd în principal să sugerez necesitatea unei legături permanente între toți oamenii de știință și școală, pentru a cunoaște și realiza forțele intelectuale pe care le deține școala, potențial valoros pentru activitatea științifică de mine.

Prof. univ. PETRE SPACU
membru corespondent al Academiei
Republicii Socialiste România

ÎN ACEST NUMĂR:

Unele probleme organizatorice ale activității pionierești — pag. 2

(Continuare în pag. 4-a)

UNELE PROBLEME ORGANIZATORICE ALE ACTIVITĂȚII PIONIEREȘTI

Alegerea activului pionieresc

În proiectul de Statut al unității și detașamentelor de pionieri din Republica Socialistă România se prevede că anual pionierii aleg comandamentul unității și colectivul de conducere al detașamentului.

Faptul că în conducerea treburilor detașamentului și unității sînt antrenate pionierii are o mare valoare educativă. În acest fel, Organizația de pionieri capătă mai mult caracter de organizație a copiilor, unde ei sînt ajutați să-și formeze înalte trăsături morale, să-și însușească norme ale vieții colective, obștești, deprinderi organizatorice. Cei care își aleg reprezentanții în conducerea organizației de pionieri, cit și pionierii din activ, sînt puși în situația de a-și forma și întări spiritul de răspundere, simțul datoriei, inițiativa și disciplina, tovarășia, prietenia.

Fiind aleși în activ, pionierii capătă mai multă răspundere față de ceea ce se petrece în colectiv. Pentru aceasta li se cere să cunoască bine ce preferințe au copiii pentru timpul liber, ce ar dori să vadă, să cunoască, să citească și în același timp tot ei sînt chemați să inițieze activitatea pe placul tuturor. Buna organizare a muncii, inițiativa, deprinderea de a duce o treabă la bun sfîrșit se formează și prin îndeplinirea unor obligații care revin activului pionieresc.

Comandantul unității și comandanții de detașamente găsesc în activul pionieresc un ajutor substanțial, cu condiția să se ocupe cu răspundere și pricepere de acesta. Fără a-și supraîncărca cu sarcini peste puterile lor, aceștia trebuie să încrediteze pionierilor din activ îndatoriri precise, de o durată mai mare sau mai mică, să-i controleze în felul cum duc la bun sfîrșit ceea ce și-au propus, și mai ales să-i ajute pas cu pas. Manifestînd tact și răbdare, comandantul trebuie să sprijine pionierii din activ să transforme o idee bună într-o acțiune, să antreneze pe toți copiii la realizarea programului, să fie perseverenți, săruiitorii și disciplinai. În colectivele de conducere ale detașamentelor, pionierii, în afară de președinte, vor primi sarcini în raport cu programul de activitate trimestrial: să răspundă de o vizionare de spectacol, de o vizită la un muzeu sau o casă memorială, de o întîlnire cu oameni de seamă, de o excursie, să pregătească adunări de detașament etc. În cadrul comandamentului unității de pionieri este bine ca unora dintre copii, care nu sînt președinți de detașamente, să li se încrediteze sarcini de lungă durată, chiar pe întreg anul școlar, în legătură cu pregătirea sărbătorilor „Zilei pionierului”, a activităților sportive, culturale-artistice, sprijinirea activității detașamentelor noi, constituite în clasele mici etc.

Pregătirea alegerilor este o etapă scurtă, dar importantă în viața pionierescă. În această perioadă, la nivelul unității este bine ca într-un mod sugestiv să li se amintească copiilor cele mai interesante acțiuni din anul școlar trecut, precum și din vacanța de vară, să se evidențieze pionierii cei mai merituoși. Micile expoziții cu jurnale din vacanță, albume, obiecte con-

fecționate în cereuri, fotografii și materiale adunate din vacanță etc. constituie o bună modalitate de a trece în revistă realizările, de a crea o atmosferă propice pentru un nou an de activitate.

În aceeași perioadă, atît la nivelul unității, cit și în detașamente, trebuie desfășurată o acțiune de sondaj în rîndul copiilor cu privire la activitatea viitoare, deoarece, cu prilejul alegerilor, se dezbate și proiectele de program ale activității detașamentelor și unităților. Fie că au loc în clase, sub conducerea comandantilor, discutii pe această temă, fie că apare o cutie pentru sugestii sau la nivelul școlii se inițiază un concurs pentru cea mai reușită propunere de activitate pionierescă, comandantul detașamentelor și unităților de pionieri trebuie să intre în posesia unui mare număr de propuneri pentru activitatea viitoare, din care să selecteze pe cele mai bune. Împreună cu vechile colective de conducere, comandantii de detașamente și unități vor alcătui proiecte ale programelor de activitate.

Este absolut necesar ca în perioada dinaintea alegerilor comandantii de detașamente să poarte discuții cu copiii asupra calităților pe care trebuie să le aibă cei pe care-i vor alege în activul pionieresc. Această orientare trebuie să preîntîmpine unele tendințe de a alege pe cei care au note bune și sînt disciplinați, numai pe aceste criterii, importante, dar nu unice. Cei care vor fi în fruntea detașamentelor și unităților de pionieri să se caracterizeze printr-o atitudine exemplară față de învățatură, față de școală și profesori, să fie pionieri cu inițiativă, spirit organizatoric, buni tovarășii, modești și cinștii, iubii de cître pionieri tocmai datorită acestor calități.

În zilele premergătoare alegerilor în fiecare detașament se vor face pregătiri pentru programul cultural-artistic pe care va avea loc în ziua adunării de unitate. Fierste, în perioada de pregătire pentru alegeri se vor utiliza toate mijloacele pentru a face cunoscută acțiunile: gazeta de perete, stația de radioficare a școlii etc.

Desfășurarea alegerilor

La adunarea detașamentului de pionieri participă comandantul de detașament, dirigintele, în cazul cînd nu este comandant, profesori. Ca orice adunare pionierescă și aceasta se deschide cu ceremonialul. După aceea, comandantul propune copiilor să facă împreună o trecere în revistă a activității din anul școlar trecut.

Aceasta se face printr-o discuție liberă cu copiii, care să dureze 15-20 de minute și care să le dea sentimentul că participă efectiv la organizarea propriilor lor activități. Conducînd această discuție, comandantul se oprește la cele mai remarcabile acțiuni, solicitînd pionierii să-și amintească, să relateze impresiile lor din acea împrejurare. El se va adresa acelor pionieri care au participat mai intens la acțiunile respective sau au răspuns din partea

colectivului de conducere de desfășurarea acestora. Oprimîndu-se, cu ajutorul copiilor, la cele mai semnificative pagini din viața detașamentului, comandantul trebuie să facă sublinierile respective, aprecieri cu privire la comportarea colectivului, a unor pionieri, asupra felului în care a lucrat vechiul colectiv de conducere. După aceasta, se trece la cea de-a doua parte a adunării — alegerea noului președinte și a celorlalți membri ai colectivului de conducere. Comandantul explică ce calitate trebuie să aibă pionierii care vor fi aleși și propune, conform numărului de pionieri din detașament, cîți să facă parte din colectivul de conducere, 3 sau 5. Detașamentul își exprimă acordul prin ridicare de mîini. Comandantul solicită apoi pionierilor propuneri pentru alegerea președintelui; prin ridicarea de mîini este ales ca președinte pionierul care înfruntă majoritatea de voturi. Asemănător sînt apoi aleși, în mod individual, și ceilalți 2 sau 4 pionieri din colectivul de conducere. Comandantul detașamentului înmînează apoi președintelui semnele distinctive, îi felicită, urează întregului colectiv de conducere spor la muncă.

În continuare se prezintă proiectul programului de activitate al detașamentului pe primul trimestru al anului școlar, care este completat cu propunerile pionierilor. Adunarea se încheie cu ceremonialul obișnuit. În total, adunarea trebuie să dureze maximum o oră.

Adunarea unității de pionieri are loc după aceeași procedură liberă, la sfîrșitul săptămînii sau duminică. Sînt invitați să participe: directorul școlii, secretarul organizației de bază P.C.R., secretarul comitetului U.T.C. din școală, comandantii de detașamente, profesori și alți membri ai consiliului Organizației pionierilor pe școală.

După ceremonialul de deschidere a adunării, comandantul de unitate anunță că la toate detașamentele au avut loc alegeri și scopul adunării de unitate: alegerea comandamentului unității. În continuare, el propune, pe baza solicitărilor avute cu comandantii de detașamente, componența comandamentului unității. Membrii comandamentului sînt aleși în mod individual, prin vot deschis. Apoi, comandantul de unitate desemnează președintele unității, îi înmînează semnele distinctive și-i urează spor la muncă. Mai pot lua cuvîntul și invitați care să vorbească copiilor despre activitatea viitoare a unității.

În continuare, comandantul prezintă unității proiectul programului de activitate, întocmit în prealabil împreună cu vechiul colectiv de conducere, solicitînd pionierii să facă propuneri pentru completarea și îmbunătățirea lui.

Adunarea se încheie cu ceremonialul pionieresc. După adunare se pot organiza o trecere în revistă a talentelor artistice din detașamente, competiții sportive, o serbare cîmpenească sau un foc de tabără. Durata adunării de unitate (inclusiv programul distractiv) nu trebuie să depășească 2 ore.

După ce au avut loc alegerile în întreaga unitate, comandantul unității, ajutat de comandantii detașamentelor, organizează o scurtă pregătire

a activului pionieresc nou ales în cadrul căreia acesta este ajutat să cunoască atribuțiile

Ceremonialul adunărilor pionierești

Ceremonialul pionieresc va deschide și va încheia adunările unității, detașamentului, adunările festive organizate cu prilejul sărbătorilor naționale, „Zilei pionierilor” și în taberele de pionieri. Ceremonialul pionieresc trebuie să aibă un caracter solemn, iar durata desfășurării să fie foarte scurtă, ținîndu-se seama de faptul că participanții (copiii) stau tot timpul în picioare.

Toate adunările pionierii poartă uniforma pionierescă.

Ceremonialul pionieresc la adunarea de detașament

Pionierii, purtînd uniforma pionierescă, se string la locul adunării (clasa) și se așază în șiruri dispuse în linie dreaptă (în intervalele dintre bănci), avînd în față președintele și pe latura dreaptă a șirului doi pionieri (vezi figura 1). Președintele, înaintînd cîțiva pași, deschide adunarea dînd comanda: „Detașament, pentru aducerea drapelului, drept!” Stegarii pleacă să aducă drapelul de la camera pionierilor. În acest timp pionierii întonează Imnul de stat al Republicii Socialiste România.

După aducerea drapelului, președintele de detașament dă comanda: „Detașament, pentru raport, drept!” Schițînd salutul pionieresc președintele de detașament, în poziția de drept, raportează comandantului: „Ponărăse comandant, detașamentul este gata pentru începerea programului!”

Comandantul detașamentului strînge mîna președintelui de detașament și, schițînd salutul pionieresc, rostește de- viza: „Pentru gloria poporului și înflorirea României socialiste, pentru cauza partidului — înainte!”

Pionierii, schițînd la rîndul lor salutul, răspund: „Tot înainte!”

Comandantul detașamentului comandă: „Detașament, pe loc repaus!” și anunță scopul adunării. După desfășurarea adunării, are loc ceremonialul de închidere. Comandantul comandă: „Detașament, pentru ducerea drapelului, drept!”

În timp ce stegarilor pleacă, pionierii întonează Marșul Organizației pionierilor. La reîntoarcerea stegarilor, comandantul anunță: „Adunarea noastră a luat sfîrșit!”

Notă: În acest an școlar, pînă la confecționarea noilor drapele pentru detașamente și unități, se vor folosi drapelul pionieresc și drapelul patriei existente în școli. De asemenea, pînă la crearea noului Imn de stat al Republicii Socialiste România și a Marșu-

cel revin, modul de îndeplinire a sarcinilor, ceremonialul adunărilor pionierești etc.

lui Organizației pionierilor, în timpul ceremonialului adunărilor pionierești se va cânta „Azi e zi de sărbătoare”.

Ceremonialul pionieresc la adunarea de unitate

Trompetistul sună adunarea unității. Pionierii sînt încolonați pe detașamente și se așază în careu în ordinea numărului pe care-l poartă fiecare detașament, de la dreapta la stînga. Este bine ca în careu fiecare detașament să aibă locul său fix. În careu, pionierii se vor aranja în linii paralele, în funcție de numărul pionierilor și spațiul disponibil pentru careu. În fața fiecărui detașament stă președintele. În flancul drept stau stegarii (fără drapel), iar în dreapta acestora stă comandantul detașamentului.

O dată cu așezarea detașamentelor în careu, pe latura deschisă se vor așeza, cu fața spre careu, tobosarii și trompetiștii detașamentelor în frunte cu garda drapelului patriei și garda drapelului unității. Lîngă catarg se vor afla trei pionieri care vor ridica drapelul tricolor (fig. 2).

Președintele unității, aflat la centrul careului, dă comanda: „Unitate pentru aducerea drapelului, drept!” În sunetul tobelor și trompetelor, cele 3 gări pornesc spre camera pionierilor pentru a aduce drapelul, defilează prin fața detașamentelor (în acest timp președinții și comandantii schițează salutul), apoi se așază la catarg în următoarea ordine: în față vor sta cei trei pionieri care ridică drapelul, iar în spatele lor, cele 3 gări ale drapelului patriei și unității (fig. 4).

Președintele unității se adresează apoi pionierilor: „Unitate, pentru ridicarea drapelului patriei, jij gata!” În timpul ridicării drapelului pe catarg pionierii întonează Imnul de stat al Republicii Socialiste România (se poate înlocui cu „Azi e zi de sărbătoare” sau „onorul la drapel” executat de tobosarii și trompetiștii), iar președinții și comandantii schițează salutul. Apoi cele 2 gări ale drapelului patriei și unității se retrag la locul inițial (fig. 5). Președintele unității se adresează apoi pionierilor: „Unitate, pentru raport, drept!”

Urmează raportul președintelui unității către comandant. Schițînd salutul pionieresc, președintele unității, în poziția de drept, raportează: „Tonărăse comandant, unitatea de pionieri este gata pentru începerea programului!”

Comandantul unității strînge mîna președintelui de unitate și, schițînd salutul pionieresc rostește de- viza: „Pentru gloria poporului și înflorirea României socialiste, pentru cauza partidului — înainte!”

Pionierii, schițînd la rîndul lor salutul, răspund: „Tot înainte!”

Cei mai mici școlari sînt sfătuiți de prietenii lor mai mari, pionierii.

Comandantul unității comandă: „Unitate, pe loc repaus!” apoi anunță scopul adunării.

În continuare se desfășoară adunarea conform temei stabilite.

Pentru închiderea adunării, trompetiștii sună adunarea unității în careu. Apoi comandantul dă comanda: „Unitate, pentru coborîrea drapelului patriei și unității

vin și se așază în fața catargului, așteptînd coborîrea drapelului.”

După ce se coboară drapelul de pe catarg, se îndreaptă pe drumul cel mai scurt spre camera pionierilor (fig. 6). În tot acest timp pionierii cîntă Marșul Organizației pionierilor, iar președinții și comandantii salută.

După ducerea drapelului, comandantul unității anunță: „Adunarea noastră a luat sfîrșit!”

Ceremonialul de tabără se va desfășura la deschiderea și la închiderea activității fiecărei serii, la fel ca la adunarea de unitate, cu precizarea că drapelul rămîne ridicat pe catarg toată perioada unei serii. De asemenea, la începerea fiecărei serii, delegatul consiliului regional al pionierilor predă comandantului drapelul taberei; acest moment va preceda ridicarea drapelului pe catarg.

Pregătirea și primirea școlarilor în organizația pionierilor

Conform prevederilor statutului, în Organizația pionierilor sînt primiți școlarii din clasele III-VII în vîrstă de 9-14 ani, care sînt sirguincioși la învățatură, respectă disciplina școlară, au o comportare corectă în școală, familie, societate.

Pregătirea lor pentru a deveni pionieri începe înăsa o dată cu intrarea în clasa I. Rolul principal revine învățătorilor din clasele I-II care, sub îndrumarea comandantului unității, pot folosi o varietate de forme (convorbiri, vizite, întîlniri cu pionieri, învățare de poezii, cîntece etc.) pentru a-i face pe școlari să cunoască și să îndrăgească viața pionierescă.

Elevii care își exprimă dorința de a intra în Organizația pionierilor, adresîndu-se verbal conducătorului detașamentului sau învățătorului (în cazul claselor a III-a), sînt ajutați de conducerea detașamentului să cunoască scopul organizației, conținutul legămintului, îndatoririle pionierului, simbolurile și semnele pionieresti. Școlarii sînt ajutați să învețe legămintul.

Înainte de adunarea de primire în Organizația pionierilor, comandantul, sfătuiindu-se cu învățătorul și cu copiii din clasa respectivă, va pregăti o scurtă și caldă recomandare a grupului de copii ce urmează să fie primiți în organizație. Dacă în clasa respectivă nu există detașament, primirea școlarilor în organizație se

face la un detașament dintr-o clasă apropiată, pe baza hotărîrii comandantului unității.

Desfășurarea adunării de primire în Organizația pionierilor

Conform statutului, primirea în Organizația pionierilor se face în adunare de detașament. Adunarea de detașament pentru primirea școlarilor în Organizația pionierilor se deschide cu ceremonialul obișnuit la detașament. În careu școlarii stau în fața detașamentului pe o linie în stînga careului (fig. 7).

După ceremonial, comandantul detașamentului citește numele școlarilor care și-au exprimat dorința de a deveni pionieri, prezintă verbal recomandarea colectivă, după care supune aprobării detașamentului, în mod individual, primirea școlarilor respectivi în Organizația pionierilor. Pionierii își exprimă acordul prin ridicarea mîinii drepte. Dacă au vreo obiecție în legătură cu unul dintre copii, pot să o facă.

Comandantul spune: „Pentru depunerea legămintului și primirea cravatei roșii, sub drapelul patriei și al Organizației pionierilor, vă alinați!” Școlarii ce urmează a fi primiți se alinază pe 2 rînduri față în față, avînd între ei drapelul patriei (fig. 8). Într-o

atmosferă solemnă, cu mîna pe faldurile drapelului patriei, copiii rostesc în cor, pe fragmente, după comandant, legămintul.

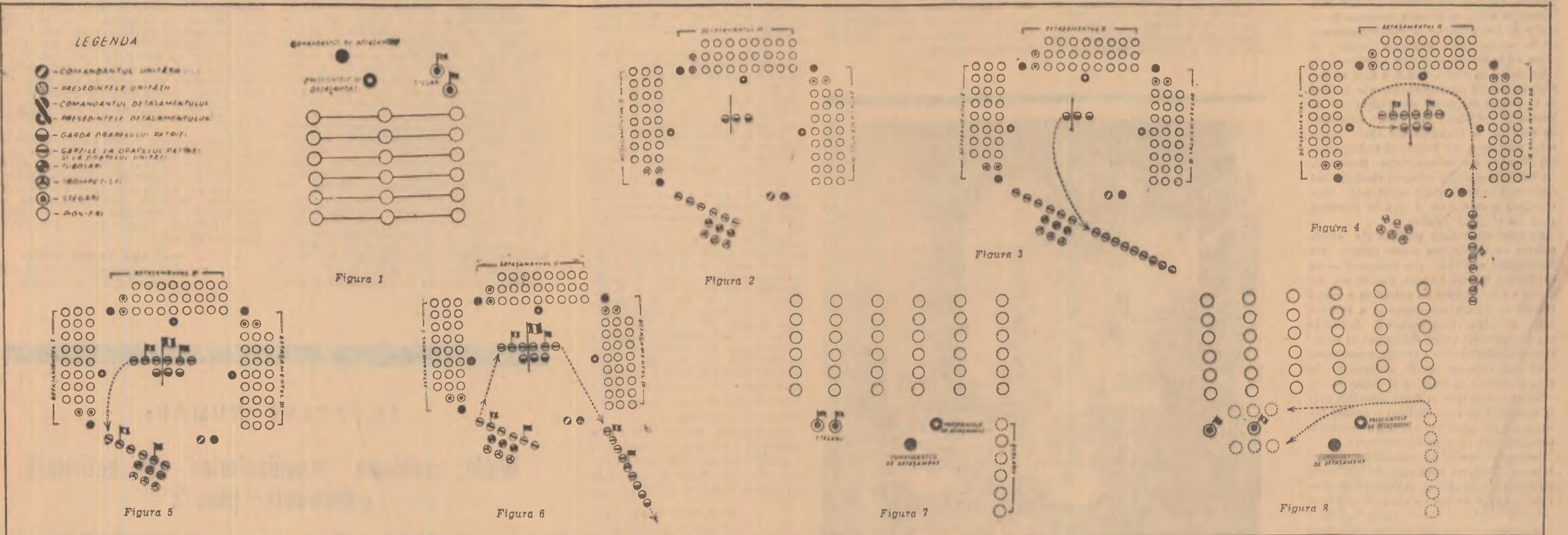
În momentul următor, comandantul pune la git cravata roșie și înmînează insigna școlară. În acest timp, pionierii din detașament cîntă un cîntec („Am cravata mea”).

După aceea, comandantul rostește de- viza, la care doar noii pionieri răspund pentru prima oară: „Tot înainte!” Apoi, noii pionieri sînt felicități, primesc flori, mici cadouri din partea celorlalți.

La adunările de primire participă directorul școlii, secretarul organizației de bază a P.C.R., secretarul comitetului U.T.C. de școală și părinții elevilor care intră în Organizația pionierilor.

Din momentul în care în clasă a III-a au fost primiți în Organizația pionierilor cel puțin trei școlari se trece la constituirea detașamentului pe clasă. Aceasta se poate face într-un cadru solemn, într-o adunare de unitate în primul trimestru al anului școlar, o dată cu adunarea în care pionierii din clasa a VIII-a ies din pionierat și predau drapelul și însemnele celui mai tînăr detașament.

Cu acest prilej, ei predau celor mici ștafeta celor mai frumoase activități și tradiții ale detașamentului, care din acea clipă își înceiaz activitatea. În acest fel se vor pune bazele unor frumoase tradiții pionierești.

COORDONATE la debutul activității

O condiție g succesului o constituie, în orice domeniu de activitate, claritatea perspectivei, a obiectivelor cărora le este subordonată acea activitate, a limitelor de rezistență pe care trebuie să se desfășoare ea. Transpunind această condiție în sfera activității didactice, măsura în care profesorul își delimitează de la început, în chip judicios, direcțiile pe care urmează să se concentreze eforturile sale este de natură să influențeze în chip hotărâtor asupra rezultatelor cu care se vor solda aceste eforturi.

Spunând aceasta nu ne gândim în primul rând la cele coordonate generale, valabile pentru orice școală și pentru orice disciplină (cum ar fi de pildă însușirea cunoștințelor, problemele majore ale educației elevilor etc.) care, firește, stau în centrul atenției tuturor, ci la atele care se constituie în funcție de particularități specifice școlilor, disciplinelor, claselor, profesorilor, cerințelor actualității etc.

Îndoibște — ne spunea profesorul Florian Chirulescu de la Școala generală nr. 159, din Capitală căruia ne-am adresat pentru a discuta câteva aspecte ale acestei probleme — profesorii își desfășoară activitatea la începutul anului școlar fără să acorde prioritate deosebită unor probleme. Aceste probleme se conturează pe parcurs și capătă un profil clar la sfârșitul trimestrului, când se încheie bilanțul unei etape de activitate. Urmează ca abia începând cu trimestrul al doilea în centrul atenției sale să intre aceste probleme a căror soluționare va constitui un element determinant al rezultatelor finale.

Dar oricât de inteligente ar fi soluțiile adoptate în această a doua etapă, oricât de mari ar fi eforturile, ele nu vor putea să suplinească pe deplin decalajele de timp ale unui trimestru consumat. Deci, un argument în plus pentru ca „problemele” să fie preîntâmpinate și evitate. Iar măsurile sunt la îndemina oricărui profesor și pot fi definite după o scurtă analiză a elementelor care constituie ansamblul activității școlare și extrașcolare.

Între acestea, un element cheie îl constituie configurația clasei, compoziția pe orizontală și pe verticală din punctul de vedere al pregătirii. Care sînt elevii foarte bine pregătiți, care sînt elevii cu pregătire medie și care sînt cei slab pregătiți? Care este ponderea fiecăreia dintre aceste categorii? Și, pe verticală: cit de profunde sînt cunoștințele elevilor, care sînt limitele pregătirii lor, care sînt lacunurile ei lacunare? Sînt întrebări al căror răspuns pedagogic va căuta să-l afle din primele săptămîni de școală. Căci răspunsul la aceste întrebări constituie premisele pentru stabilirea celorva direcții pe care el urmează să-și așeze munca. Atît în pregătire cit și în verificarea cunoștințelor, profesorul va ține seama, în consecință, de cerințele fiecăreia dintre categoriile de elevi amintite, va avea în vedere capacitatea lor de înțelegere, va căuta mijloacele pentru a înlătura tezurile din pregătirea lor. Un astfel de profesor va ști că nu va putea preda, de exemplu, fracțiile algebrice fără a reveni în prealabil, asupra unor cunoștințe de aritmetică, dacă ele sînt confuze pentru o parte dintre elevii săi, sau nu va putea face pe deplin înțelese unele părți de vorbire dacă nu va reveni, mai întîi, asupra declinării. Pe de altă parte, înseși clasele, concepute ca un tot unitar, au fiecare particularitățile lor care urmează să determine o anumite orientare a muncii profesorului. În fața claselor a XI-a de exemplu, se află perspectiva examenului de bacalaureat, ceea ce presupune o anumite exigență, în vreme ce clasele a IX-a reprezintă clase care vin în prima dată în contact cu specificul activității liceale, ceea ce, de asemenea, obligă la un anumit mod de muncă.

Un alt element pe care profesorul trebuie în mod obligatoriu să-l ia în considerație este însuși conținutul disciplinei, elementele noi pe care, de obicei, le aduc aproape în fiecare an programele și manualele școlare, ale căror schimbări de structură sînt și ele determinate de cerințele evoluției științelor, ale pedagogiei etc. Așa de pildă, profesorul Nicolae R. Stănescu de la Liceul nr. 15 din București, sublinia că prin ponderea sporită care se acordă lucrărilor de laborator, cerințele predării fizicii la clasele a X-a, în anul acesta, sînt mult deosebite de cele din anul trecut. Aceste condiții, precum și faptul că la aceeași clasă au apărut teme noi, cum este de pildă mișcarea de rotație a solidelor, urmează să determine o revvedere a metodelor de predare a acestei discipline la clasa respectivă, a stilului de muncă, în general.

„Dar nu numai programele și manualele — arăta același profesor — ne impun să ne adaptăm de la un an la altul modul de predare a diferitelor obiecte, ci înseși cerințele vieții, ale realităților contemporane. Am să dau în acest sens un exemplu care, deși nu este implicat predării unei discipline, are o influență de mare însemnătate asupra pregătirii elevilor. În liceul nostru au existat din totdeauna cercuri de matematică și de fizică. În cadrul activității acestor cercuri am observat conturându-se, din ce în ce mai pregnant, interesul elevilor pentru problemele de cibernetică. Interesul lor coincide cu cerințele societății moderne, cu evoluția contemporană a științelor. Aceasta ne-a făcut pe noi, profesorii, să ne gândim la posibilitatea de a înființa în acest an școlar, în liceul nostru, un cerc de cibernetică în care vor fi cooptați elevii aparținînd atît cercului de matematică cit și celui de fizică. Evident, existența acestui cerc va imprima o anumită linie și modulul de predare a celor două discipline”.

„Eficiența activității didactice depinde, în același timp, în cea mai mare măsură de calitatea muncii profesorilor. De aici necesitatea continuului autoperfecționări a acestora care deschide, pentru fiecare de la un an la altul o nouă perspectivă a stilului personal de muncă. Un profesor preocupat de problema dezvoltării gândirii logice a elevilor nu se plînge că nu reușește niciodată să aibă un număr de arte mare de note în catalog pentru că este foarte meticolos în procesul de verificare a cunoștințelor.

„Preocupat să-i determine pe elevi să gîndească, să facă deducții și să stabilească relații logice între fenomene — ne spunea acest profesor — sînt nevoit să afectez un volum foarte mare de timp examinării fiecărui elev. De aceea parvin cu greu să examinez în fiecare oră numărul de elevi pe care mi-l am propus”. Pentru acest profesor se ridică acum la începutul anului, problema de a găsi calea care să-i asigure, fără a renunța la dezvoltarea gândirii logice, verificarea și notarea ritmică a elevilor.

Putem afirma că activitatea acestui an școlar se află acum în fața debut. Măsura în care acest debut demarează pe coordonate judicious delimitate, se va concretiza chiar în rezultatele de la sfîrșitul primului trimestru.

O. BUZESCU

OPINIILE

ISTORIA LA CLASELE MICI

Sentimentul patriotic — prețuirea frumuseților naturale ale țării, dragostea de popor, de limbă și obiceiurile străbune — insuflat de părinți din primii ani ai copilăriei, este dezvoltat în școală pe o bază științifică.

Un loc important în această privință îl ocupă la clasele I-IV teme cu conținut istoric.

Căzută de indicațiile Congresului al IX-lea al partidului, școala noastră oferă astăzi elevilor manuale mult îmbunătățite la toate materiile de învățămînt. Procesul perfecționării este însă neîntrerupt și el are la bază concluziile pe care le desprindem din experiența noastră de fiecare zi. Discuțiile în jurul problemelor pe care le ridică munca zilnică de instruire și educare a elevilor sînt o cale de mare eficiență, în valorificarea ideilor și propunerilor menite să ducă la dezvoltarea învățămîntului nostru.

Să cercetăm prin această prismă cărțile de limbă română de la clasele mici. În manualul de clasa a II-a întîlnim poezii ca „Mama lui Ștefan cel Mare”, „Patria”, „Patriei îi mulțumim”. „Patria mea” care reușesc să contribuie cu succes la educația patriotică a elevilor. Din păcate lecturi ca acestea sînt încă insuficiente. Dacă ne referim la cele trei texte în proză din același manual și anume „Condolele lui Vodă”, „Ștefan cel Mare și Vrîncioaia” și „Preda Buzescu” constatăm cu regret că ele nu reușesc să insuflească în acești mîsură pe copii, să le arate că străbunilor noștri nu luptau de dragul vitejiei, ci împinsii de nevoia arzătoare de a-și apăra scumpă lor țară de urgia dușmanilor.

Considerăm că manualul de clasa a II-a putea să cuprindă mai multe lecturi istorice, expunnd sub forma povestirilor, cele mai semnificative fapte și virtuți strămoșești, momente din lupta comunistilor pentru făurirea societății noastre care să le rămînă vii în minte școlărilor, ca pilde concrete care să-i călăuzească în viața lor.

Lecturile istorice din manualul de clasa a III-a sînt mai bogate în conținut, reușind ca prin faptele povestite și eroii zugrăviți să contribuie mai profund la educația patriotică a elevilor. Este destul să cităm teme ca: „Mircea cel Bătrîn și Baziad”, „Cum a răspîțit Ștefan cel Mare vitejia ostașilor săi”, „Răscola țărănilor sub conducerea lui Gheorghe Doja”, „Horia, Cloșca și Crișan”, „Tudor Vladimirescu”, „Nicolae Bălcescu”, „Cuza Vodă”, „Răscola din 1907”, „Grivița Rosie”, „30 Decembrie”, care redau momente cruciale din istoria bogată în fapte glorioase a poporului nostru și care, sub formă de povestiri atractive nasc în sufletele copiilor ura pentru dușmani, revolta pentru fiecare nedreptate și bucurie pentru fiecare victorie dobîndită de-a lungul veacurilor de masele populare. Printre aceste lecturi credem că un loc important ar trebui să-l ocupe și povestirile despre întemeierea statului român, începînd cu voievodăle.

În manualul de „Istoria României” al clasei a IV-a autori se străduiesc să redea într-un rezumat succint și totuși bine legat, întreaga istorie a patriei noastre, cu toate evenimentele. Trebuie să recunoaștem că este o performanță. Manualul redă maximum de cunoștințe într-un volum minim posibil ca a îndreptar și reușit în ceea ce privește claritatea expunerii.

Dar analizînd trecerea de la lecturile simple — sub formă de povești accesibile

copiilor de la 7 la 9 ani — la studiul științific al istoriei patriei prețins copiilor de 10 ani, se naște întrebarea: nu cumva impun acestor copii o treaptă prea înaltă în raport cu particularitățile lor de vîrstă, cu puterea lor de înțelegere? Desigur, nu manualul păcătuiește. Este aici vorba de program. Alcătuirea ei rămîne o problemă deschisă. Mulțumindu-se să prezinte mai puține fapte — bineînțeles cele mai semnificative — din trecutului poporului, programul ar crea condiții ca acestea să fie predate elevilor cu mai profund efect educativ și instructiv. Știm doar că istoria ca obiect de studiu nu poate avea drept țel doar o acumulare de cunoștințe despre evenimentele trecute, ci este deosebit de important ca transmiterea acestor cunoștințe să influențeze activ și profund conștiința elevilor, trezînd și dezvoltînd sentimente care înobilează sufletul omului în formare, care stau la temelia activității sale închinată patriei și poporului. Considerăm că prin studiul istoriei se poate ajunge la aceste rezultate nu printr-un rezumat fidel și succint al tuturor cunoștințelor, ci prin alegerea celor mai semnificative momente și tratarea lor pe înțelesul copiilor de vîrstă respectivă. Suprîncălcarea cu multe capitole face să ne scape esențialul. Or, pornind de la puținele teme cu conținut istoric cuprinse în manualele claselor precedente, manualul de clasa a IV-a ar putea să conțină 180 de pagini.

Teme ca acestea predate în primele două lecții, referitoare la începuturile vieții oamenilor pe pămînt, chiar dacă sînt într-o măsură interesantă, nu reprezintă oare o suprîncălcare de cunoștințe? N-ar fi fost mai nimerit ca în clasa a IV-a să se înceapă studiul istoriei poporului nostru de la daci? O analiză mai atentă ar permite să se reducă din tematica acestui obiect de studiu și alte capitole.

Unele lecții în manualul de istorie al clasei a IV-a sînt prezentate rece nu deschid o perspectivă optimistă asupra evoluției evenimentelor relatate. Iată, bunăoară, lecția despre răscola din 1907, din care elevii rămîn doar cu compasiunea pentru mîile de țărani uciși mișelește, fără a avea perspectiva optimistă a dezvoltării sociale. Același lucru se poate spune și despre efectul lecțiilor care nu prezintă și rezultatele ulterioare ale acestor lupte.

De asemenea, „Înființarea Partidului Comunist Român” trebuie prezentată mai amplu, ca o încununare a luptei clasei muncitoare din țara noastră, evidențiindu-se prin fapte și exemple caracterul revoluționar al partidului. Simpla formulare de „partid revoluționar” rămîne pentru copii abstractă, neînțeleasă în esență.

Elevii claselor mici manifestă și ei un interes deosebit față de studiul istoriei. Și pe ei îl pasionează faptele eroice ale strămoșilor noștri. De aceea asigurînd lecțiilor de istorie un conținut corespunzător, influențăm cu cele mai pozitive rezultate dezvoltarea acestor elevi.

Considerăm că ar prezenta mult interes pentru elevi și cunoștințele mai ample despre felul de viață al poporului, despre producția bunurilor ce le erau necesare, despre meșteșuguri, despre industrie, despre relațiile dintre patroni și muncitori în aspecte concludente privind formele de exploatare.

Din istoria contemporană a patriei, trebuie să prezentăm realizările prin care s-au împlinit visurile pentru care au luptat veacuri de-a rîndul strămoșii noștri. În predarea acestor lecții elevii să fie solicitați a contribui activ cu propriile lor cunoștințe pe care le-au dobîndit din viața care li înconjoară. Astfel de lecții au cele mai bune rezultate în cunoașterea orînduirii sociale în care trăiesc, în înțelegerea de către școlari a caracteristicilor socialismului care se desfășoară în patria noastră.

Aceasta constituie numai cîteva sugestii făcute din dorința ca studiul istoriei la clasele mici să contribuie cit mai eficient la educația patriotică a elevilor. Sîntem siguri că și alte sugestii vor fi aduse în continuare de cadrele didactice animate de dorința îmbunătățirii permanente a învățămîntului din patria noastră.

ONIȚA GLIGOR

La o oră de lecturi istorice.

VALENȚE ESENTIALE ALE PRACTICII CONTINUE

Valorificarea resurselor instructive pe care le oferă, acum, la început de an școlar, practica continuă de două săptămîni în agricultură, este o problemă de actualitate care preocupă atît conducerea școlilor cit și pe profesorii de specialitate. Materialul metodic existent în această privință, fiind departe de a da răspuns tuturor problemelor pe care le ridică această latură a acțiunii, se ajunge deseori la soluționări dintre cele mai diverse. Cea mai păgubitoare, pentru școală, dintre aceste soluționări este aceea, din păcate destul de răspîndită, de a neglija aspectul instructiv și educativ al practicii. A lăsa să se piardă aceste valențe esențiale ale organizării practicii, înseamnă implicit că admitem posibilitatea ca elevii să nu cîștige pe planul cunoașterii nimic mai mult decît ar fi înțeles participînd la aceleași operații alături de părinții lor. Este deci o datorie esențială a conducerii fiecărei școli de a se situa în fruntea acțiunilor privind organizarea practicii continue, mobilizînd toate resursele pentru valorificarea integrală a valențelor instructive și educative ale acesteia.

Posibilitățile în domeniul instruirii elevilor oferite de practica de două săptămîni afectează diferite laturi ale cunoașterii legate de studiul agriculturii, biologiei, chimiei, geografiei. Așa încît, de la început, se pune problema colaborării dintre profesorii de specialitate diferite pentru a alcătui planul de desfășurare a practicii, pentru a alege — fiind scama de clasele care participă — problemele teoretice ce urmează să fie consolidate. Directorul liceului din Mizil, tovarășul Constantin Drăgăneanu, vorbindu-ne despre acest aspect al problemei, ne arată că în planul de desfășurare a practicii, care se efectuează în acest an la reșcoltul vîilor dintr-un G.A.S., au fost prinse probleme teoretice privind studiul celulei și al țesuturilor viței de vie, rolul lor în viața plantelor, studiul funcțiilor de nutriție, înmulțirea. Totodată se vor prezenta implicațiile legate de mecanizarea fotosintezei, stadiul actual al cercetărilor în acest domeniu, importanța lor practică, alături de examinarea rolului pe care-l are solul asupra dezvoltării plantei, de procesele chimice care intervin în timpul vinificației etc.

Planul de practică al unor școli din regiunile Argeș și Oltenia cuprinde o prezentare amplă, în condițiile specifice ale activității unităților agricole socialiste din localitățile respective, a înfăptuirilor de seamă ale agriculturii noastre ca urmare a aplicării în viață a sarcinilor Congresului al IX-lea al P.C.R.

Fără îndoială aspectul principal al practicii continue îl constituie participarea elevilor la lucrările agricole specifice, efectuate în această perioadă, în principalele zone de cultură. Dar practica, prin însăși concepția ei, nu exclude, ci implică o organizare cu caracter didactic, realizarea unor legături cuprinzătoare în vederea consolidării unor cunoștințe teoretice, și desfășurării rodnică, în continuare, a unor acțiuni educative.

C. RADOI

Piedici în însușirea definițiilor

Lupta deschisă dusă împotriva formalismului și a didacticismului în procesul de învățămînt este uneori rău înțeleasă. Sînt unii dintre noi, de pildă, care consideră că a pretinde elevilor să-și însușească o definiție sau regula în mod riguros exact, este o chestiune de formă, la care se poate renunța, sau chiar împotriva careia trebuie luptat.

Un asemenea punct de vedere înseamnă, în fapt, a contrazice principiul însușirii temeinice a cunoștințelor ce ne obligă a-i conduce pe elevi către înțelegerea clară a întregului conținut de idei pe care îl cuprinde o definiție sau o regulă.

Fixarea generalizărilor, a principiilor și a legilor este absolut necesară. Ea trebuie să se facă însă concis și precis, fără nici o confuzie de idei. Și iată de ce volumul de cuvinte care intră în alcătuirea unei definiții este adeseori fix, reducîndu-se la ce este necesar și suficient pentru formularea limpede, completă și fără echivoc a ceea ce vrem să definim. Iată, de ce teoremele de geometrie, regulile de calcul aritmetic sau algebric, legile și principiile care stau la baza unor științe ca fizica și chimia nu au suferit modificări esențiale în enunțarea lor de-a lungul veacurilor, decît atunci cînd ele au fost impuse de noi constatări privitoare la structura, la esența materialului studiat.

Asfel ar trebui să stea lucrurile și la gramatică, în ceea ce privește modul în care sînt cuprinse în definiții părțile de vorbire, părțile de propoziții și construcțiile sintactice unde nu s-au produs schimbări de structură. De cînd e limbă, părțile de propoziție și părțile de vorbire sînt aceleași. Totuși, fără ca propoziția, de pildă, să însemne altceva astăzi decît a însemnat cu cîțiva ani în urmă, aceasta acum se definește altfel. Propoziția nu mai este „o gîndire, exprimată oral sau în scris” (definiție care se încadra în rigorile logice ale raționamentului ca proces de gîndire: stabilirea raportului dintre două noțiuni), ci este definită acum „o comunicare făcută

cu ajutorul unui singur predicat”. De ce s-a adoptat această nouă definiție? Oare termenul comunicare îl înlocuiește cu mai mult succes pe acela de gîndire? Nu vedem cum însă am putea să admitem acest lucru. Dar noua definiție implică ideea de predicat, idee care se formează la elevi într-o lecție ulterioară predării propoziției. Or, logica pretinde ca toți termenii folosiți într-o definiție să fie pe deplin cunoscuți.

Modificarea definițiilor creează nebulozitate. Se opune principiului didactic al sistematizării. Așa cum am arătat mai sus, o definiție nouă trebuie să fie impusă de o modificare survenită în structura fenomenului, în cazul nostru, gramatical, ce se definește. Altfel nu-și are rostul. Schimbarea edițiilor și a autorilor manualelor didactice nu ar trebui să implice și schimbarea definițiilor. Un manual nu își capătă caracterul de „nou” prin contorsionări de frază cînd e vorba de reguli și definiții, ci prin originalitatea și calitatea metodei de expunere prin bagajul informativ mai bogat, mai ilustrativ pentru diferitele fenomene gramaticale. În școală se lucrează după principiul sistematizării și al continuității. Trecerea elevului de pe o poziție pe alta în timpul atît de scurt al școlarității sale înseamnă o abatere de la linia principiului, abatere a cărei consecință pentru elev este haosul, este deruta. Lărgirea sferei de conținut noțional, impusă de creșterea potențialului de gîndire și de extinderea orizontului de cunoaștere al elevului nu justifică modificarea definiției. Este adevărat că, pe măsură ce înaintează în vîrstă și promovează clasa cu clasă, elevul observă noi și noi proprietăți ale elementelor gramaticale învățate. Aceste proprietăți noi constatate nu numai că nu impun modificarea definiției inițiale, dar o întăresc, o precizează mai bine, o fixează în cadrul cuvintelor ce o

alcătuiesc. Astfel stau lucrurile și la celelalte științe. De pildă, la geometrie: „Paralelogramul este un patrulater cu laturile paralele două cite două”. Aceasta este definiția unică a paralelogramului. O învață elevul în clasa a VI-a și o sude tot astfel enunțată și la facultate, mai târziu.

Ce se întîmplă însă cu definițiile din manualele de gramatică? În clasa a V-a, elevul învață, de pildă, că „Partea de vorbire care arată o calitate a unui obiect (ființă, lucru, fenomen) se numește adjectiv”. În clasele a VI-a și a VII-a, că „Adjectivul este partea de vorbire flexibilă care arată o însușire (s.n.) a unui obiect”, iar în clasa a VIII-a învață că „Adjectivul este partea de vorbire care se declină și arată o însușire a unui obiect”.

Trei definiții deci, pentru aceeași noțiune.

Cea din clasele a VI-a și a VII-a este mai completă și mai simplă decît cea din clasa a VIII-a, pentru că flexibilitatea este o sferă mai largă decît declinabilitatea (Adjectivul flexionează doar și după gen și număr nu numai după caz!) Iar definiția din clasa a V-a este mai bună decît cele din clasele a VI-a și a VII-a pentru că în clasa a V-a nu mai e vorba de „insușirea obiectului” (construcție care poate să conducă și la sensul de a-ți însuși un obiect).

Totodată definiția din clasa a V-a mai are o calitate: elimină condiția flexibilității (care este o proprietate a adjectivului și care iese deci din limitele definiției). Pe de altă parte, sînt și adjective neflexibile, ca de pildă: sîdea, asemenea (triunghiuri), aiudoma — care deși constituie excepții ar trebui și ele luate în evidență, în cazul cînd am cuprinde în definiții și lucruri esențiale. Atunci de ce nu s-a repetat și în manualele claselor următoare, definiția din clasa a V-a? (cu foarte mici retursuri ea ar fi fost cit se poate de bună). Ce aduc nou, util, variatele din clasele următoare?

Și modul de definire al pronumelor suferă unele variații. La clasele a V-a (pag.

160), respectiv a VI-a (pag. 186) și a VII-a (pag. 194) se arată că: „Pronumele care desemnează diferitele persoane (s. n.) se numește pronume personal” pe cînd la clasa a VIII-a (pag. 213) definiția sună astfel: „Pronumele care, prin formele lor, face deosebirea dintre diferitele persoane, (s. n.) se numește pronume personale”. Pe lîngă dezaconcord între ele, definițiile acestea nu se pot neclari și în măsura în care cuvîntul persoană (luat singur, fără precizarea că e vorba de persoana gramaticală) ne trimite la persoană—om, ceea ce i-ar putea face pe unii elevi să înțeleagă că pronumele personal înlocuiește numai substantive nume de oameni.

Nu înțelegem de asemenea de ce la toate felurile de pronume se cuprinde în definiție formula: „Pronumele care înlocuiește numele unui obiect”. Doar la definiția pronumelui se arată clar că pronumele ține locul unui substantiv! La pagina 197 (manualul de clasa a VII-a), despre pronumele reflexiv, se afirmă: „Pronumele care ține locul obiectului (s.n.)”. Este un nonsens. Care obiect poate să fie înlocuit cu un pronume?

Considerăm de o stringentă actualitate concentrarea definițiilor gramaticale în forme admise de logică, pentru adoptarea de definiții unice.

Ne dăm seama că unele dintre elementele gramaticale nu pot fi cuprinse în definiții juste, complete. Acestea sînt cîteva numai. Cele mai multe se încadrează însă pe deplin în rigorile logicii. Or, tocmai acestea sînt prezentate în manuale prin formulările hibride, inutil prolixă. Este necesar să se cadă de acord asupra definițiilor. Precise și concise, adică reduse la general proxim și la diferența specifică, ele nu numai că nu ar constitui o povară pentru elevi, ci i-ar ajuta efectiv la analiză, atunci cînd ei ar oscila între mai multe soluții.

Prof. OLIVIU NEGOIȚA

Oră de practică la Liceul industrial de construcții din Capitală.

De la realizările actuale, mai departe

De curind, Comitetul Uniunii Sindicatelor din învățământ și Cultură a organizat în toate regiunile țării un instructaj la care au participat președinții, vicepreședinții și secretarii comitetelor sindicale din învățământ. În cadrul acestui instructaj au fost prezentate două expuneri: „Sarcinile sindicatelor din învățământ în etapa actuală, în lumina hotărârilor celui de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român” și „Imbunătățirea organizării muncii, a stilului și metodelor de activitate a organelor și organizațiilor sindicale din învățământ”.

În cadrul instructajului numeroși participanți au împărtășit din experiența dobândită de către sindicatele din care fac parte, au analizat cu spirit de răspundere lipsurile existente și au făcut propuneri concrete pentru imbunătățirea pe mai departe a activității sindicater din școli în lumina indicațiilor primite.

În rândurile de mai jos prezentăm câteva aspecte ale activității unor organizații sindicale, expuse cu prilejul acestor instructaje de către președinții sindicatelor respective.

Răspuns la probleme de actualitate

La baza unei activități fructuoase și utile stă, fără îndoială, buna organizare a muncii, antrenarea tuturor cadrelor didactice în îndeplinirea sarcinilor ce revin sindicatelor din școli — a arătat prof. Livia Popa, președinta comitetului sindicalului de la Liceul nr. 2 din Pitești. De la bun început noi am cuprins în planul de muncă al comitetului obiective majore care stau în fața noastră și am prevăzut măsuri concrete pentru îndeplinirea lor. Cunoșcând din timp planul general de muncă al școlii și colaborând îndeaproape cu direcția, am căutat să orientăm eforturile noastre spre sprijinirea eficientă a procesului instructiv-educativ. Astfel, sindicatul a reușit să organizeze acțiuni specifice pe linie profesională — în pas cu măsurile luate de conducerea școlii — dar nu paralele. Răspunzând unei cerințe de stringență actualitate, de pildă, am organizat interesante schimburi de experiență între cadrele didactice de aceeași specialitate, privind metodele noi folosite pe linia modernizării învățământului. Această temă a constituit și obiectul dezbaterilor unei sedințe a comitetului sindicalului, cu care prilej s-au analizat rezultatele obținute în acest domeniu și s-au luat măsuri pentru extinderea lor în viitor.

În scopul imbunătățirii continue a procesului de învățământ, comitetul sindicalului a orientat tematica adunărilor în grupele sindicale spre probleme de interes general, căutând să nu le repete pe cele

dezbătute în sesiunile pedagogice sau în sesiunile metodice. Așa se face că anumite teme ca: „Mijloacele și procedeele folosite de cadrele didactice pentru controlul cunoștințelor elevilor” sau „Contribuția membrilor de sindicat în vederea încheierii cu succes a anului școlar” au suscitat un mare interes.

La inițiativa comitetului sindicalului, în colaborare cu comisiile metodice, s-au organizat în școală câteva interesante anchete. Una din acestea a avut la bază întrebarea: „În ce stadiu vă aflați cu pregătirea elevilor din clasa a XI-a pentru examenul de bacalaureat?” Fiind organizată în perioada cind problema aceasta trebuia să fie în atenția profesorilor clasei a XI-a ancheta a fost de un real folos.

Ațiuni pentru ridicarea culturii profesionale și generale a cadrelor didactice

Continuă perfecționarea pregătirii profesionale, ridicarea la un nivel superior a măiestriei pedagogice a fost una din preocupările noastre principale — a spus învățătoarea Aurelia Năcuță, președinta comitetului sindicalului învățământ din orașul Bacău. Comitetul sindicalului a desfășurat o susținută muncă de antrenare a cadrelor didactice îndeosebi a celor cu bogată experiență la studierea și elaborarea unor lucrări științifice. Astfel, la inițiativa birourilor de grupe sindicale, în mai multe școli din oraș au fost stu-

diate o serie de teme, care apoi au format obiectul unor dezbateri în sesiunile metodice. Așa au fost, bunăoară, temele: „Prevenirea și combaterea greșelilor tipice de ortografie și punctuație la clasele I-IV”, „Munca independentă a elevilor”, „Cum învățăm însușirea mecanică și formală a cunoștințelor” și altele. Pe baza unui studiu privind cauzele rămînerii în urmă la învățătură, pe care l-am efectuat, vom organiza, în curind, un simpozion pe această temă.

Și alte acțiuni organizate de comitetul nostru au venit să contribuie la ridicarea măiestriei pedagogice, la îmbogățirea culturii profesionale, în general. Cu ajutorul Comitetului regional de cultură și artă am organizat un ciclu de conferințe la care am invitat și o serie de conferențieri din București. Dintre conferințe amintim câteva care s-au bucurat de o bună primire: „Unele probleme ale didacticii moderne”, „Personalitatea profesorului”, „Menirea intelectualului în societatea socialistă”, „Educarea tinerii generații în spiritul umanismului socialist” etc.

Un loc important în activitatea sindicatelor de sprijinire a muncii profesionale a cadrelor didactice îl ocupă și informările operative asupra noutăților apărute în domeniul pedagogiei și al diferitelor ramuri ale științei — a arătat prof. Victor Birsan, președintele comitetului sindicalului învățământ din orașul Brașov. Birourile grupelor sindicale din majoritatea școlilor orașului organizează periodic, înainte de începerea sau după terminarea cursurilor, scurte informări asupra celor mai noi descoperiri ale științei, asupra lucrărilor în domeniul pedagogiei, psihologiei și sociologiei, precum și dezbateri ale celor mai importante articole apărute în presa pedagogică și de specialitate. Tot în acest scop, în unele școli, cum ar fi Școala generală nr. 13 a fost organizat un „Colț informativ” la care sînt afișate periodic liste bibliografice și scurte prezentări de

cărți. Acest material informativ este de un real folos cadrelor didactice în munca lor profesională, ca și în pregătirea examenelor pentru obținerea gradelor didactice.

Bogată activitate cultural-educativă

Considerînd drept una din sarcinile sale însemnate aceea de a antrena cadrele didactice într-o activitate cultural-educativă cât mai interesantă și mai variată, comitetul nostru a căutat să asigure o mare diversitate și un bogat conținut acestei activități — a arătat prof. Ion Stăncioli, președintele Comitetului sindicalului învățământ din Constanța. La clubul sindicalului nostru, cadrele didactice au găsit oricînd manifestări culturale-artistice care să corespundă exigențelor și preocupărilor lor.

Un fapt pozitiv este acela că la realizarea acestor manifestări au participat numeroși membri de sindicat. Iată — citate la întîmplare — câteva din aceste manifestări desfășurate la club: „Unele metode ale predării compunerii”, referat științific ținut în fața cadrelor didactice care predau la clasele I-IV de către învățătoarea Aurelia Drăgan, medaliată literar „Duliu Zamfirescu”, pregătit de prof. Ruxandra Moia, o audiere de muzică simfonică organizată de prof. Dumitru Galav, seară literară „Dumitru Anghel — poetul florilor” pregătită de prof. Ion Muche și multe altele.

Un mare număr de cadre didactice participă la formațiile artistice ale sindicalului. Corul de pildă, a prezentat în anul trecut spectacole de un ridicat nivel artistic, bucurîndu-se de caldă apreciere a publicului constănțean. De asemenea, o atenție deosebită a acordat comitetul sindicalului muncii cu cartea în rîndul cadrelor didactice, popularizării susținute a literaturii beletristice, pedagogice și de specialitate.

Aspectele prezentate mai sus sînt numai câteva erpemele dintr-o bogată activitate în care s-a acumulat o valoroasă experiență. Pe baza acestei experiențe și aplicînd indicațiile concrete pe care le-au cuprins expunerile din cadrul instructajului, organizațiile sindicale își vor putea spori tot mai mult aportul la continua imbunătățire a activității instructiv-educative din școli.

URMELE ISTORIEI — Cetate romană din Munții Apuseni.

CALEIDOSCOP

● La un examen de bacalaureat din iunie 1897 președintele fiind D. Onciul de la Facultatea de istorie, iar profesorul C. I. Istrati membru în comisie, îi reveni lui Istrati sarcina de a supraveghea lucrarea scrisă. A doua zi, Onciul semnala comisiei un fapt de necrezut: cu toate că fuseseră înscrși 50 de candidați, apăruseră 51 de teze. „În definitiv, cum se prezintă aceea care este în plus?” întrebă un membru al comisiei. Onciul răspunde: „Sălbujă. E notată cu sase”. Alături profesorul Istrati interveni: „E un mare noroc că am izbucit eu, profesor universitar și membru examinator să iau nota 6 la examenul dv.” și explică în continuare de ce scrisese teza, semnata C. I. Spiru. Vroia să demonstreze excelsivele pretenții ale profesorilor comisiei din care făcea parte.

● Xilografura o apărut în Coreea cu încavrea din anul 1022, iar în anul 1232 au fost introduse literele metalice turnate în matrice de porțelan. Decretul regelui Thai-Tiong din anul 1403, justifica înființarea unei turnătorii de asemenea litere prin cuvintele: „Cărțile sînt fără doar și poate de mare folos pentru cîrmuirea țării. Regatul nostru de răsarit se află situat peste mare și numai rareori ne sosesc cărți din altă parte; tablele de lemn se tocesc degrabă și se greu să cioplesii table de lemn pentru toate cărțile din lumea largă. De aceea voința noastră și legea dată de noi e să se făurească litere din aramă și să se tipărească fiecare carte astfel încît cunoștințele literare să se răspîndească pe cît se poate spre cît mai mare folos”.

● O veche legendă chineză povestește că împăratul U din dinastia veche Han, care trăia prin secolul al II-lea î.e.n. a căzut la pat, greu bolnav. Prințul Uei, moștenitorul tronului, și-a mers să meargă să-l vadă, deși știa că această vizită l-ar putea înfuria pe împărat, întrucît nu-i plăceau oamenii cu nasul mare, iar prințul era renumit în tot imperiul pentru dimensiunile respectabile ale nasului său. Ce să facă? Cian-Ciun, sfetnic al curții, socotind că i-a venit și lui opa la moară, căci nu-l putea suferi pe prințul moștenitor îi dădu un sfat perid: „Lipește-i pe nas o bucată de hirtie și cu siguranță că împăratul va fi impresionat de delicatețea gestului tău”. Zis și făcut. Efectul vizitei însă a fost teribil. La vederea prințului cu nasul adăpostit sub hirtie, împăratul a început să răcnască ieșit din fire: „Ai crezut că am murit și îți-ai lipit hirtie pe nas ca să nu simți mirosul?” Prințul a fost dat afară și și-a pierdut dreptul de moștenire. Triumful lui Cian-Ciun este însemnat însă mai ales pentru istoria științei, deoarece relatarea lui constituie cea mai veche referință la existența hirtiei (fabricată din deșeurile de mătase) în China Antică (finele secolului II î.e.n.).

EXPOZITII

Portret de țărăncă. (Din expoziția pictorului Dinu Șerban).

Dinu Șerban

Expoziția profesorului-pictor Dinu Șerban — deschisă în sala Magheru — se impune prin caracterul ei de largă respirație lirică. Pictorul Dinu Șerban este atras de poezia peisajului — deschis, a orizontului larg. Nu întîmplător, ci voit, sint așezate acele peisaje care dau sentimentul de liniște, de echilibru sufletec. În mijlocul naturii, artistul se regăsește pe el însuși. Temperamentul său este mărturisit din plin în pictura ca „Drum pe lângă Sabar”, „La marginea Bucureștilui”, „Pod peste Argeș”, „Pelsaj” etc.

Din repertoriul artistic al lui Dinu Șerban nu lipsește nici peisajul industrial. În expoziția sa întîlnim tablouri ca: „Uzina Stegul Roșu”, „Turnuri de răcire”, „În uzină” etc. Aceasta se afirmă însă prin pictorescul lor exterior, prin impresia ce o lasă pe retina.

Cele câteva portrete prezente în această expoziție a artistului sînt realizate cu multă înțelegere pentru acest gen artistic, filtrînd deopotrivă multă căldură și o atmosferă plină de demnitate. „Grup de țărăni” este o compoziție căreia ritmica verticală îi imprimă vigoare și patetism, fără a cădea nici o clipă în grandilocvență. Chiar florile („Crisanteme”, „Crimul”) și obiectele („Natură statică cu oale”) au în ele ceva solemn.

Sobrietatea mijloacelor de expresie, prin sublinierea a ceea ce este esențial și expresiv este dominantă stilului artistic al pictorului Dinu Șerban. Departate de planturizitate, pictura lui nu cade nici în extrema simplificărilor în care adesea este sacrificată spontaneitatea liniei și sensul formelor. Artistul nu-și subordonează viziunea unor

preocupări stilistice exterioare, preconcepute. Colorie, ca și linia, calme, liniștitoare, lipsite de stridențe și soluții artificiale, împlinesc în mod adecvat optica picturală a artistului.

Expoziția — în ansamblul ei — prezintă unitate, reliefind pregnant personalitatea artistului, și se impune prin limpezime și seninătate.

Dumitru Pasima

S-a creat o tradiție ca în sala de expoziții a Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu” să se organizeze expozițiile de debut ale unor valoroși absolvenți ai acestui institut. Aici — în sala „Kallinderu” — și-a deschis expoziția de început, tînărul profesor-sculptor Dumitru Pasima. Spirit receptiv, artistul expozant își pune multiple probleme, a căror arie se întinde de la preocupările pentru echilibrul statuar și de compoziție, pînă la conturarea unor vizuini care implică variate căi de expresie.

Dumitru Pasima manifestă reale posibilități portretistice. Fiecare lucrare — înscrisă nediferențiat în catalog „portret” — se deosebește de celelalte prin problematica plastică, prin individualizarea psihologică a personajelor și prin soluțiile compoziționale.

Portretele realizate de Pasima au expresie, vitalitate și forță interioară. Pasima este în plină căutare. Viitoarele sale manifestări artistice vor defini drumul pe care se va statornici; oricare va fi drumul ce-l va urma, lucrările expuse ne dau certitudinea dezvoltării unei viguroase personalități artistice.

Conf. univ. ALEXANDRU TOHĂNEANU

Evoluția stării psihice a elevilor la lecție

(Urmare din pag. 1)

se desfășoară în acest cadru sau sub direcția sa influență. Avem în vedere totodată faptul, că profesorul de limba maternă, învățîndu-l pe elev să se exprime în mod corect, oral și scris, nu obține realizări numai pentru obiectul de învățămînt pe care-l predă; dezvoltînd dragostea și respectul pentru trecutul de luptă și realizările poporului nostru, profesorul de istorie nu vine numai în sprijinul predării istoriei patriei; la fel și cel de matematică, fizică etc.

La elevii din clasele mici, ponderea în determinarea stării psihice la lecție este dată în același timp de către anumite elemente afective — modul apropiat sau distanțat de comportare al profesorului, felul în care încurajează conștiințozitatea și eforturile elevilor; atitudinea față de ei în timpul lecțiilor, în pauze, cit și în afara școlii. La elevii din clasele mari, ponderea în susținerea și orientarea activității, cit și în privința stării psihice la lecție o dețin mai mult factorii cognitivi, iar pe baza acestora interesele de cunoaștere și conturarea unor elemente de interese profesionale.

Întîlnim totuși elevi, care deși înțeleg

cunoștințele care li se predau, — manifestînd atît atașament față de școală, cit și special față de unele obiecte de învățămînt —, nu reușesc să imprime activității lor școlare un ritm susținut. Îndeosebi aceștia sînt deficienți în primul rînd la eforturile de voință.

Asigurarea unei pregătiri temeinice prin intermediul fiecărei lecții este indisolubil legată de creșterea responsabilității față de activitatea de elev — ca sarcină socială. În condițiile regimului socialist trebuie să crească simțul acestei responsabilități, deoarece se poate face apel la toți factorii stimulatori, atît în cadrul școlii, cit și în afara ei. Simțul responsabilității trebuie cultivat la toate clasele; datorită experienței pe care o acumulează și a evoluției psihice, ne așteptăm însă ca la clasele mari el să fie deja mai dezvoltat, oglinindu-se această dezvoltare îndeosebi în rezultatele pe care le obțin elevii la învățătură.

Sub aspect psihologic, atașamentul inegal al elevilor din clasele mari față de unele lecții — aparținînd unui obiect de învățămînt sau altul, precum și față de altele — aparținînd unei categorii de obiecte de învățămînt, — nu are de obicei la bază aceleași motivații ca la elevii din

clasele mici. La clasele mari, ponderea trecînd în mod evident pe seama satisfacerii curiozității științifice, devin dominanți factorii cognitivi, iar cei afectivi și voliționali dobîndesc rol auxiliar, subordonat. Tocmai de aceea, raportînd afectivitatea și voința la interesele de cunoaștere și profesionale, putem vorbi despre existența, chiar și în aceste condiții, a unei afectivități cognitive (de ex. emoții și sentimente de cunoaștere) și de procese voliționale direcționate și structurate cognitiv. La clasele mari, mai mult decît la celelalte, trebuie deci acționat pe calea formării convingerii elevilor pentru asigurarea unui atașament pozitiv general față de toate obiectele de învățămînt.

În condițiile regimului nostru întreaga societate își aduce contribuția la reușita procesului instructiv-educativ din școală. Tocmai de aceea este necesar, să ținem seama de varietatea și complexitatea factorilor care influențează asupra stării psihice a elevilor la lecție și să-i orientăm în așa fel încît ei să-și sporească influența pozitivă; prin aceasta asigurăm eficiența fiecărei lecții în parte și a procesului instructiv-educativ în totalitatea lui.

Manuale cu... surprize

POLIGRAFIC

Una dintre marile bucurii pe care începutul anului școlar le prilejuește elevilor o constituie primirea manualelor noi. Pentru ca această bucurie să fie cit mai deplină, Editura didactică și pedagogică, împreună cu tipografiile care execută manualele, se străduiește an de an să le facă mai frumoase, cu ilustrații mai atrăgătoare legîndu-le în coperte de plastic sau pînate.

Dincolo de aceste strădăni evidente se întrevăd uneori unele urme ale nepăsării, mărunte, izolate, dar care totuși, întu-

neacă bucuria firească a unor școlari. Vă închipuiți, de pildă, chipul elevului care știind că a venit acasă cu manualul de limba română de clasa a IX-a observă consternat că între coperte se găsește Geografia pentru clasa a XI-a? Asemenea volum rebut (cite orare!) au teșit pe porțile Combinatului poligrafic „Casa Școltei” datorită neglijenței unor lucrători de la legătoria și golurilor în sistemul de lucru al controlului tehnic de calitate. O anomalie asemănătoare a prezentat și manualul de limba română

pentru clasa a III-a între copertele cărui-a se găsea aritmetica de clasa a VII-a. Întreprinderea poligrafică „13 Decembrie” a reușit totuși să atingă adevărate recorduri de neatentă. „Limba română” de clasa a IX-a cuprinde un intermezzo de geometrie la paginile 49-58. În felul acesta elevii pot stabili legături între genurile literare și teorema lui Pitagora, studiu pe care, după cite știm, nu l-a întreprins și la care nu s-a gîndit încă nici un istoric literar. În acest context, desigur coperte legate de-a-ndoaselea, a-

proape că nici nu mai uimesc decît prin frecvență. (Geometria analitică cl. XI-a, Istoria României cl. VIII-a sau a X-a etc.). Dacă literatura contemporană ne-a deprins cu versul alb, unele tipografii caută se pare, să introducă în didactică, metoda filelor albe. Datorită lor unii elevi pot găsi la capătul a 100 de pagini o oază de liniște și pace, se pot recrea desenînd, scriind poezii sau făcînd rezumate din capitolele precedente. Asemenea „inovății” s-au înregistrat la volume din „Matematici spe-

cială” de Șabac executate de Întreprinderea poligrafică „Informația”, la unele lucrări ale Întreprinderii poligrafice „13 Decembrie” s.a. Și acestea nu sînt singurele deficiențe pe care le-au întîlnit la manuale. Sint detaliu de numeroși elevii care vor întîlni manuale cuprinzînd tipare suprapuse, pagini legate invers, file incomplete imprimare, porțiuni de carte legate cu dărnice de mai multe ori, pagina-titlu pierdută pe undeva prin mijlocul cărții și multe altele, în funcție de imaginația și

priceperea (?) legătorului. Industria noastră poligrafică, dotată cu o tehnică avansată și specialiști valoroși care, anul trecut, în confruntarea internațională de la Leipzig a cucerit o medalie de aur cînd de argint și de bronz și cînd mențiuni pentru calitatea grafică a lucrărilor prezentate, poate, desigur, să elimine complet asemenea deficiențe. Este necesar pentru aceasta doar ca exigenta, simțul de răspundere să fie continuu și pretutindeni prezent.

H. LEREA